

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:	
Egész évre	4 ft
Fél évre	2 „
Negyed évre	1 „

Feljós szerkesztő: **Fehér János.** Főmunkatárs: **Révész Lajos.**
 Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.
 A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségbe, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

Magánhirdetések legutányosabban, árszabály szerint.
 Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 ft. ezentúl minden megkezdett száz szónál 50 krral több.
 Lapunk számára birtokosok elfogad a „Renter ügynykök és a Magyar Távir. Iroda” hirdetései irodája Budapest, Grantos-utca 1. szám.

A F. M. K. E. jövője.

Aki részt vett a magyar kultúregyleteknél a „közkönyvtárak és vidéki múzeumok, majd a millénium ügyében tartott értekezletein, örömmel tapasztalhatta, hogy a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesületnek oly tekintélye van, mely mindegyikünket büszkeséggel tölthet el. Az értekezleteken, melyeken a tudományos Akadémián kezdve, az ország legkiválóbb kulturális társulatai voltak képviselve, a legelőkelőbb tagok az őszinte rokonszenv és meleg elismerés hangján színtek egyesületünk zajtalan, de komoly, céludatos, sokoldalú munkásságáról. Az országszerte uralkodó ezen fellegős gyümölcse, hogy a F. M. K. E. naptárából még pedig főképpen az ország-nak egyesületünk működési területén kívül fekvő részeiben 3000 példány kelt el és hogy az alföldi vármegyék valóságos ambíciót helyeznek abba, hogy az egyesület által letelepített tót árváknak minél jobb dolguk legyen és hogy minél többet helyezhessen el.

Hogy az egyesület tevékenysége a közvélemény részéről mily helyesléssel találkozik, azt egyébként legjobban azon dicséretnek bizonyíthatja, melylyel azt utolsó évi jelentése közlése alkalmával az összes fővárosi lapok elhangozták.

Sajnos, hogy a F. M. K. E. népszerűsége itt a Felvidéken az utolsó évek alatt nem gyarapodott oly rohamosan, mint azt külső tekintélyének megnövekedéséből hinni lehetne. Különösen legújában bizonyos stagnációt lehet sokfelé tapasztalni, melynek első következtése az, hogy egyes törvh. választmányok, ahelyett, hogy fokozódó szükségleteik fedezésére saját jövedelmeiket is igénybe kéznének főközni, egyszerűen mind nagyobb köveljésekkel fordulnak a központi pénztárhoz, mely pedig az alapszabályok utolsó (1893. évi) módosítása folytán, csak igen szűk korlátok között képes saját jövedelmeit gyarapítani.

De elvégre is nem ez a főbaj. A központban szorítják a dolgot, ahogy lehet. Ezernél

több pénzintézettől kértek segítyt vagy alapítványt; a naptár is hoz valamit közvetlenül is, és közvetve is; Budapesten nagy bált terveznek; a kormánytól nagyobb segítyt kértek; a parlamentnek a tagokkal való levelezésekre legközelebb történt kiterjesztése is több száz forinttal könnyít a pénztár terhéen, nehány felolvasás az ország nagyobb városában is hozni fog valamit; egyszóval a törvh. választmányok némelyikének nagy igényei pillanatnyi kellemetlenségeket okozhatnak ugyan, de komolyabb következtéseket nem fognak magok után vonni.

Baj, komoly baj az, hogy igen kevés ember vesz részt az egyesület működésében. Hiszen ha többen érdeklődnének és nemcsak úgy iránt, úgy sehol sem támadhatnának nagyobb pénzügyi kalamitások sem, mert azokon egy bál vagy műkedvelői előadás könnyű szerrel segíthetne. De hát ahelyett, hogy a farsangon az egész Felvidéken minden jelentékenyebb városkában kulturbált rendeznének, mint Erdélyben teszik, ahelyett ölbe tett kezekkel panaszokdnak a közönség közönye miatt és takarékoskodnak a kulturális kiadásoknál, nem költenek mára mint a kisdölvökre, holott lelkesedéssel jelentette ki már a második közgyűlés, hogy pusztán kisdölvökkal nem lehet magyar kultúrát csinálni. De a dedó, ha egyszer megvan, igen kényelmes intézmény, meg magától is, ha senkisémmel tördök is vele. Persze, hogy nagyon üdvös lenne, ha a felügyelő-bizottságok mindenütt állandóan foglalkoznának a rájuk bízott intézetekkel; ha a tagok hetenként bejárogatnának az óvóba és nemcsak akkor, amikor az évi jelentéshez az adatokat kell összeszedni. De azért az óvó ennél is fennállhat. De tanítókat okosan és igazságosan jutalmazni; a gyerekeket magyar imádságos- és énekes-könyvre szoktatni; iskolai- és népkönyvtárakat szervezni; segélyezett magyar óvókat és iskolákat ellenőrizni; ifjúsági olvasóköroket alakítani faluhelyen és azokat erkölcsileg, anyagilag istápolni; a magyar föld népének sorsát az adott keretekben biztosítani;

mindehhez a tagok lelkes, folytonos munkája kivántatik meg, mely munka jutalma mindig sokkal kisebb lesz ugyan, mint egy snájdig szónoklaté, melyet valaki a közgyűlésen vagy az ezt követő banketten mond el, mely munka azonban sokszorta jobban szolgálja az anyiszor emlegetett haza érdekeit, mint a legnagyobb ékesszólással elmondott beszéd.

Nem szabad mindent a központtól, meg a választmányi elnökségektől várni. A társadalomban oly nagy átalakulást, mint a mielőrt mi törekszünk, csak maga a társadalom képes előidézni. Bürokratikus intézkedésekkel nem lehet magyar közművelődést csinálni!

Mindenkinek, akinek szíven fekszik a magyar nyelv és szellem terjedése, ki kell vennie részét a nagy munkából, melyet ezen magasztos cél elutasíthatatlan követel. Nincs olyan kis ember, aki ne használhatna; és nincs olyan előkelő állás, mely az ezen munkában való részvételtől dispensálhatna!

A két forintnyi tagsági díj, az a legkevésőbb! Erre is szükség van, de hiába fizetne 6000 tagunk akár tízannyit is, ha a pénz bőles felhasználásánál nem nyújt minden művelt felvidéki magyar segítő kezét, ha a tagok munkabíráskat is nem bocsájlik az egyesület céljai szolgálatába!

A hazaszeretet követeli ezt tőlünk; ideje volna, hogy e parancsát megértjük mindannyian. Ha a várat ostromlunk, el kell mennünk a vár alá és meg kell rohanni falait, mert a beszédnek, melyek a zöld és fehér asztaloknál elhangzanak, sajnos, semmi kárt sem tesznek az ellenséges bástyákban.

... És e bástyák még mindig nagyon szilárdan állanak, sőt ha túrjuk, hogy elleneségeink figyelmessé téve hírlapi cikkeink és lendületes beszédeink által, folytassák e bástyák megerősítését, nálunk a Felvidéken is bekövetkezhetik az, ami a Királyhágón túl már bekövetkezett, mi magyarok leszünk kénytelenek védelmi állásba helyezkedni.

Tehát lássunk idején a komoly s az igazi munkához.
Dr. Kostenszky Géza.

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRGÁJA.

Álmodtam rólad . . .

Álmodtam rólad, labadnál térdeltem
 S öledbe hajtam forró fejemet,
 S te lazban égve, reszkető kezeikkel
 Emeltél föl magadhoz engemet.
 Izzó ajkaid ajkam érintette,
 S karom közt ott feküdtél, mint halott,
 S aztán örültem, mámoros mosolylyal
 Susogtad a tied, tied vagyok!

Véremben mint ezer megörrült démon
 Forrott a féték veszett szenvedély.
 Agyamnak minden gondolatja tűz volt.
 Szívemnek minden dobbanása kéj.
 Szemed behunyva, ajkad felig nyitva . . .
 Mint a búvós szerelmé angyala,
 És hosszú, lázas csókok közt rebegtél:
 Csak most élni — csak most — aztán soha.

Felbredék. Sötét éj volt körülöm,
 Sötét éjél és szörnyű hallgatás.
 Az óra pontos ketyegését hallám,
 És a mellemben vézes dobbanást.
 S miként az égen a villamos felhők
 Vihar után széledni kezdenek,

Agyam lassan kitisztult s felsőhajték:
 Csak álom volt, csak csalfa képzelet.

Csak álom volt, nyomasztó, lázas álom,
 Melytől a való messze, messze van.
 Oh mintsem, hogy így mondjalak enyémnek
 Maradjak örökre boldogtalan.
 Hervadjon szerelmemnek virága,
 Mintsem hogy elveszítse illatát.
 Ne nézzek rád sóvár, vágó szemekkel,
 Ne lássalak másként, mint — ideált.

Okolicsányi Károly.

Arcóból.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárgaja. —
 Írta: Karlovszky Dániel.

A jegescsücsű Alpekek azon része, mely a széles medrű Etsch jobb oldalán terül el, mielőtt végleg eltörpülne a Pó-síkságnak lejtőszelid halmáivá, magas csúcsokban hullámzik föl még egyszer az olasz határ felé.

Tirol legdélibb csücskén, merre a sebesfolyású Sarca siet a két Gardába, kétezer méter magas hegygerincek bástyáinak körülökölve egy kicsiny lapályos völgyet körül. Jókora szőlőskertnek mondhatnánk ezt a kedves völgykatlant, aminthogy tényleg az is. Szél, vihar nem éri; égig nyúló ormok, sziklafalak védik észak, kelet s nyugat felől. Még délen is, hol a szűk hegyszoroson a hullámzó Garda nyúlik be a völgybe, közvetlen a parton ott áll ört északra meredek sziklafalával, körvonalalaiban lejtőszelid roszlanhoz hason-

lító Monte Brione. A pompás hegyi levegőt nem rontják meg a gyarak füstölgő kéményeikkel, nem fertőzi kőd, por; ózondús az, tiszta, minőt színi élvezet az egészségesnek, gyógyulás a betegnek. A szorgalmas talján kéz szőlő-, gyümölcsös kertek alakította szelében, hosszában a termékeny völgyet. Csak a körül-futó magas hegyek lába út el csodálatos szürke zöld színével, azok ott az olajfaligetek, körülkösorözva örök-zöld lombjokkal az egész vidéket.

A völgy északi részén, a hirtelen emelkedő Castello tövében, melyen egykor Arco grófiának ma már romokban heverő várkastélya állott, terül el Arco, a népes olasz városka, az évről évre emelkedő klimatikus gyógyhely. Tipikus olasz helyiség ez, a maga girbe-görbe, szürke épített, sötét utcáival, 3—4 százados, magas, kormos falu kőházaival. Kissé délebbre az olaszosan szennyes városotól magától, de közvetlenül folytatódal, szebbnél szebb fekvéssel állanak az előkelő szállók, csinos villák. Lakossága tisztán olasz, szegény szőlőművelő nép, melynek e foglalkozásán kívül még csak olajfai jövedelmek valamit addig, míg Arco, a ma már jó nevű klimatikus gyógyhely nem indult élnébe fejlődésnek. Ma évente 2000-nél több vendég látogatja már.

Míg odafönn, a mi kedves Kárpátjaink között havat hozó fellegetektől szürke a látóhatár, nagy, sűrű, pelyhekben hull a hó, melyből aztán a jeges országra gatat hord össze a hideg északi szél, sörpi a könnyű szánkon síkló, tetőtől talpig prémes bundába bujt utasok szemébe, — addig mi szegény betegeik, üdülők s boldog egészségesek, kik ide menekültünk a hóni tél gyönyörre elől, sítüközünk a csodaszép kék alás ég

Biztosítás szövetkezés útján.

Irtá: Felszöghy Ferenc.
(Vége.)

Nyugati külföldi államokban már régebben feltűnt a biztosító részvénytársulatok fényes üzleti eredménye; és módok után kutatnak, a melyekkel a biztosítási olcsóbbá és ezzel általánosabbá, kiterjedtebbé tehessek.

A kutatás fáradozását eredmény kísérte, és korunk egyik közgazdasági vezérműjének, a szövetkezésnek jutott a kérdésnek társadalmi úton való helyes és igazságos megoldása, a kölcsönös (wechselseitige) biztosító szövetkezetek megalapítása útján.

Mindegyre jobban tért foglalnak ott a szövetkezeti alapon álló kölcsönös biztosító intézetek és mindinkább kelet felé tolják — ennek folytán — a biztosító részvény-vállalatok üzletének súlypontját.

A szomszédos Ausztriában több ilyen biztosító szövetkezet működik, melyek közül a régebbiek, nevezetesen a „Tyroler”, „Salzburger” és a „Wiener wechselseitige Versicherungs-Genossenschaft”, ma már oly alacsony díjtelekkel biztosítja tagjait (100 frt érték biztosítási díja 15-23⁵⁰ kr., míg nálunk a részvénytársaságok ennél 5-8-szorta magasabb díjteleket szednek), a melyek alkalmasak voltak arra, hogy működésük vidékének majd minden polgárát körükbe vonják.

Nálunk ma az egyenes állami földadónak legalább 80-40%-át teszi egy rendszeresen kezelt közép-terjedelmű gazdaság (tűzbiztosítási kiadás (jéggel együtt 70-100%)). A legnagyobb számú kis-birtokos és földműves osztályra nézve ez az arány sokkal rosszabb és legalább 50-80%-ra tehető (jéggel együtt 80-130%-ra). Ehhez képest tehát egy terhes második adó állunk szemben; és így elérkezett az ideje, hogy emez újabb teher lehet apasztásán faradozzunk.

Megtörténik nálunk is az első kísérletet a szövetkezés alapján való tűzbiztosításra két kisebb vármegyében; ezért kiválóan érdekes lesz a hazai eredményekkel kissé részletesebben megismerkednünk.

A „Kisküküllőmegyei kölcsönös tűzkármentesítő egyesület” Dicső-Szt-Mártonban Kis-Küküllő-megyére terjedőleg 1870. évben kezdte meg működését 4000 frt — négyezer forint — alaptőkével. Az alaptőke mint tartalék-alap tartatott fenn és az esetleges tűz-károk — a biztosított értékek arányában — a tagokra kivetett rovatalokból fődíjazták utólagosan.

Az első évben 810 tag összesen 400,828 frt értékeig volt biztosítva. Jelenleg 2039 tagja van 750,000 frt értékig biztosítva. Öt éves ciklusokkal működik és rendszerint a biztosított összegnek 1%-át képezi az első évi rovatal. A többi években a szükséghez mérten, de rendszeren kisebb rovattal vetetik ki. Az 1893-ik évben ilyen módon — mint egy 5 éves ciklus első évében — 750,000 forint bizt. érték után 1% tehát 7500 frt biztosítási díjat fizettek be a tagok. A szerencsés üzleti körülmények folytán a tőlvégre újabb rovattal kiegészítésére nem volt szükség, mivel ebből fedezhető volt a mult évi kár, valamint a f. évi 2638 frt 70 krnyi kár összege is. Ehhez képest ez idő szerint itten 100 frt értéknek tűz ellen való biztosítása mintegy 50 krba kerül. Cselekvő vagyona, a jelenben, a hátralékokkal (3418 frt) együtt 9557 frt 59 kr.

E szövetkezet fejlődése lassu, mivel kezdetleges szervezete a mai igényeknek egyirányban sem felel meg. Nagyobb alaptőke-gyűjtés által való biztosítási megerősítésnek, továbbá az előfordult tűz-károk gyors megtérítésének hiányában nem képes kellő mértékben terjeszkedni és gyökeresebb reformálásra vár. Hiszem, hogy ez nem is fog elmaradni és ekkor eddigi eredményei rohamosan fognak javulni.

A „Marostorda vármegyei tűz-kár biztosító-intézet” alapítási kísérletet a harmincas évekbe nyúlók vissza. Tulajdonképen azonban a hetvenes években

nyert némileg rendezettebb szervezettel és kezdette meg működését, minden alaptőke nélkül; a vármegye területére szorítkozva. Az egy-egy évben előfordult tűz-károk kártalanítására 100 frt biztosított összeg után 40 krban állapították meg a biztosítási díj és ez az év végén volt esedékes, mikor az előfordult és megállapított károk kifizetésére fordítottak. A kárkifizetések után fennmaradó összeg tartalék-alapul félre tételt. Olyan években, midőn a károk nem voltak kifizethetők a 40 kros díjakkal, nagyobb díjak is szedettek; de itt megjegyzendő, hogy ez csak ritkán fordult elő és hogy a legrosszabb üzleti évben is csak a biztosított összeg 0,9%-át tette a biztosítás díja.

A szövetkezet ilyen szervezete nem felelővén meg a kívánalmaknak, az 1893. évben egy megyei szabályrendelettel újabb reformátóit és most mint megyei intézmény teljesen a közigazgatás keretében adminisztrálták. A régebbi kezdetleges működésről pontos könyvek hiányában nincsenek biztos adatok. A jelenlegi állapot azonban világosan áttekinthető a rendszeresen vezetett könyvekből és — az évenként — a megyei közgyűlés elé terjesztett jelentésekből.

A szövetkezetnek ez időszert 13,959 tagja összesen 6,222,450 frt összegben van biztosítva. Az 1893-ik évi díjbevételek 25,033 frtot, az ez évben kifizetett tűz-károk 12,010 frtot tettek. Meghatározott díjtétele 100 frt biztosított összeg után évenként 40 kr., mely a szükséghez képest felemelhető, törvényhatósági közgyűlési határozattal. Ez idő szerint a szövetkezetnek 67,000 frt — hatvanhét ezer forint — tartalékalapja van, melyből a tűz-károk azonnal fedezni képes. A 40 kros díjtétel — a szabályrendelet szerint — csak akkor lesz lejjebb szállítható, ha az alaptőke 100,000 frtra emelkedik. A mi rövid időn várható.

A biztosító intézet ügyeit egy vezérigénynek vezeti, ki nyugdíj igényelny bíró és hatvétenként választott, rendszeres megyei tisztviselő. Az alispánnak közvetlenül van alárendelve, melléje egy írrok van beosztva.

Minden káreset becslő útján — feleketett becslőkkel — állapítatik meg és a kárösszeget az alispán folyósítja. Biztosítási és kártalanítási ügyekben első fokban az alispán, második fokban a közigazgatási bizottság és harmadfokban a vármegye közgyűlése határoz. Az intézet részére az ajánlatok a falusi bírák, körjegyzők, szolgabírák útján és közvetlenül a vezérigényekhez is tehető. A díjkövetelések szintén közigazgatási úton szednek be a megyei másfajta rovatalok módjára.

Ilyenformán valóban kevésbé üzletkés és saját-gazsá szervezettel a megyei közigazgatás keretében illesztve is folyton fokozódó jó eredményekkel működik ez a szövetkezet.

A mint az elősoroltakból láttuk, kis területre szorítva, csak egy-egy kisebb vármegyére terjedőleg alaptőke nélkül indult meg e két tűzbiztosító szövetkezet működése. Bizalom hiányában csak kevés, kis összeget biztosító, szegényebb gazdák körében folyták le a kezdet nehézségeivel küzdő első üzeletek. A biztosítási üzlet mai követelményeinek meg nem felelő szervezettel, a kisebb-nagyobb kockázatu biztosítások között okszerű díjtételekűlönözöket felállításra nélkül, alaposabb szakképzettség nélkülözö személyzetel s így valóban a nehéz körülmények halmozódása alatt történtek a kísérletek és mindennek dacára az eredmény kiválóan érdekes. A tűzbiztosítás — mind-ama nehéz viszonyok együttes közrehatása dacára — olcsóbb, mint a részvényekre alapított társulatok bármelyikénél.

Elvitathatatlan tények igazolják tehát nálunk is, hogy a biztosító közönségre nézve üdvösebb a biztosításnak szövetkezeti alapon való szervezése, mint a részvénytársulati rendszer.

alatt, az áldott meleg naposka sugaraiban. Havat csak ottan látunk, főt az égi nyúió hegyormokon.

Leginkább tudó, szív- és idegbetegeknek ajánlják ezt a tiszta levegőt, csöndes, melegnapos helyet, mely míg pl. Marérral már délib fekvésnél fogva is kiválóbb, széleszöld tekintetében alk egész párjára a hasonló klimatikus gyógyhelyek között. Áldott éghajlatának különben az itt pompázó dús növényzet legjobban bizonyítja. Míg az olajfa csinos ligeteket alkot a meredek lejtők talpán s szürkés, örökzöld lombjával csodálatos délies színezetet kölcsönöz a tájnak, pompás elientet képez vele az itt ott sötét, magas gyasz-oszlopként emelkedő cyprusfacsoport. A sápany napolya, mely csak egy pár hét előtt viritott el, pompás laltal arasztotta el az amúgy is balzsamos levegőt. Sargúó gyümölcsű narancsfák díszlenek a házak mellett. Gyönyörű termelő, magas cédrusfák, vastag törzű Wellingtoniak, színes lombú Cryptomeriak s egyéb délen honos coniferá-csoportok váltakoznak a kiscsiny, de csinos parkban, a villák kertjeiben. Elragadó hálomvirágú Juceák, fűrtós gyümölcsű, magas szál Chamaeropsz pálmák, Cycasok, Phoenixek, embermagasságú Agavek pompáznak szabadon. Az utóbbi különben elvadulva is tenyész a Castelo magaslat déli oldalán; a nagyszerű Angerer parkban igen szép, virazó példányait is láttam. Sőt még a ritka chilei Arancsiák is hiba nélkül járják az arci telet. A legtöbb fa, cserje, örökzöld lombú, még a kuszú Marschall Niel és a hónapos rózsák nem hullatják le lombjukat, legrosszabb esetben pedig hat hét kivétellel egész éven át virítanak. Tetemelődés a kedves kis százsorszép szakadatlanul nyílnak.

Hogy a szegény beteg mily jótékony benyomást tesz, ha most a tél derekán a természetben enyészet, pusztlás helyett, melyben legtöbbször saját állapotának zánadóan képét látja, zöldelő fat, bokrot lat úszni aranyos verőfényben, könnyen belátható. Hiszen az ilyen betegkedéje, hangulatvilága amúgy is olyan, mint a gyermekeké. A legkisebb boru is olyan nyomasztólag tart rajjuk, kedvetük zegi, panaszt csal ajkukra; de lám a legelső napsugar, mely a viruló környezetben találja őket, derűt, reményt ébreszt bennük. Mennyire örülünk mink is ennek az áldott meleg, napos Arcnak. Itt óra féle, mikor a napsugarak elég melegre hevítették a hűvös éj levegőjét, hogy még az igazan súlyos beteg is friss levegőt indulhat szívní, olyan elevenségű olyan sürgős-forgás van a magnóliás, babérfás sétatérén. A hölgyek könnyű toilletben járnak-kelnek s ha egyik másik teli kabátban jelenik is meg, inkább a megszokásból, mint szükségből érde. Azok a kedves napsugarak egyre melegebben érnek ide le, ha oly olyan friss most mindenki, úgy örül, úgy remél. Itt órákor meg szolal a „Curcapelle”, elég élvezetet szereve hallgatónak. A karmester elég politikus, hogy mégé hoba egy kis csárdással is meglepje a közönség helyer részét. Neha ei is engednök neki, mert elég fázusozan hangzik a riváló kúrtóktól, nagydobtól kísérve. Ott látni ilyenkor a közönség zömét, hol sütkérezve a kényelmes padokon, hol kedvelyes eszmecserebe erdevé jány föl s alá. Csak a szenvedélyesebb politizálóék egy része szakít magának annyi időt, hogy a friss lapok után benézzen a kis olvasó-terembe. Igazán, az ember még azt az időt is sajnálja, mit ez ebéd kedvéért kell zárt helyi-

Nem szabad e helyen elmulasztanom, legalább egy pár külföldi szövetkezet eredményének rövid felmúlitést.

A krakói „Wechselseitige Versicherungs-Gesellschaft” 1851-ben alapította nélkül alakult; tűz- és életbiztosítással foglalkozik. Az első évben 8111 biztosító kötvénnyel 31,79 millió forint érték volt nála biztosítva. A 276,726 frt frt bevételéből kifizetett 82,152 frt kárösszeget, visszatérített feleinek a befizetett díjakból 54,068 frtot és mindennek dacára zettelt díjakból 100 millió forintot. Az első üzletév végére tehető tartalékalapja már az első üzletév felére 114 ezer forintot. Az 1893-ik év végén, tehát 43 év működés után, ennél a szövetkezetnél 327 521 kötvénnyel 639,65 millió frt érték volt biztosítva; díjbevétele kitett 4,20 millió frtot; kifizetett 1,400 millió; visszaadott feleinek 666,401 kárókrét 2,06 millió; visszaadott feleinek több mint 4 1/2 millió frtot és volt tartalékalapja több mint 4 1/2 millió forintja. Ez a szövetkezet 33 év működése alatt megtérített tagjainak 43,701 millió frt kárösszeget és ezen felül — nyereségben való részesedés címén — vissza adott nekik 10,146 millió frtot.

E szövetkezet működési eredményeit — alapítástól egész az 1892. év végeig — föltűntető kimutatás annyira világos és tanulságos, hogy ezt egész terjedelmében ide csatolom. Pontosan kivethető belőle minden év üzleti esélye és könnyen figyelemmel kísérhető a folyton fokozódó haladás, ugy a díjtételek mérséklét csökkenésére, mint a szövetkezet működésének rohamos terjedésére vonatkozólag. Az 1893. évben átlag 74 krba került e szerint 100 frt értékű vagyonnak biztosítása tűz- és illetőleg jégkár ellen. Ez az eredmény ottan igen kiváló, mivel Galicia utdvalegőleg felette rossz kockázatu vidék egy a (zámint a jégkárok tekintetében).

A „Wiener Brandschaden Versicherungs-Anstalt” 1893. évi üzleti jelentéséből is felsorolok itt egy pár momentumos adatot.

Ennél a szövetkezetnél tűz ellen biztosítva volt az 1892-ik évben 618,143 millió, az 1893-ik évben pedig 709,957 millió forint érték. Ehhez képest a biztosított érték összege egy év lefolyása alatt 55,599 millió forintra szaporodott. A kifizetett összes tűz-károk összege kitett ez évben 348,098 frtot. Az ez évi díjakból befolyt összesen 937,179 frt, melyből a tagoknak visszatérített 61,296 frtot.

A szövetkezet vagyona ez évben 195,621 forint értékkel növekedett és az év végén összesen 3,177,777 frtot tett.

A szövetkezetnél ez évben 100 forint értéknek biztosítása: csak 15 krajcárba került.

Ezen kívül van 631,889 frtnyi nyugdíj-alapja a szövetkezet tisztviselőinek.

Ez az általam ismelt legolcsóbb díjtételekkel működő tűzbiztosítási szövetkezet; igaz azonban az is, hogy a legjobb kockázatu vidéken van üzletének súlypontja.

E két ausztriai szövetkezet eredményei alkalmas példát mutatnak arra, hogy helyes alakokon szervezett és a biztosító közönség által felkarolt biztosító szövetkezetektől mit várassunk.

A biztosítás olcsóbbá tételével jár ennek terjedése és ezzel a közönség emelkedése. Elannya fontos ez a körülmény az állami finánciális politika szempontjából is, hogy ezt evidens figyelembe kell vennünk. A kárbiztosítás minél általánosabb elterjedése az állam polgárainak adózó képességét abban az arányban szálárdítja, a melyben mind nagyobb-nagyobb tömeget képes bevonni jótékony hatása keretébe.

A legszamosabb tagból álló kisbirtokos, kisiparos és földműves osztály adózó képessége igen sokkal konszolidáltabb lesz, ha a maiaknál sokkal olcsóbb díjtételek lehetővé teszik, hogy ez a tekintélyes számú és értékű társadalmi osztály is — egész tömegével — a biztosítottak körébe juthasson. Ezen kiválóan fontos állami és társadalmi érdek meg-

ségben töltötte. De már ezt kell, a kis mozgás és a pompás hegyi levegő olyan óriás étvágyat gerjeszt. Csak mikor a magas hegyek mögé búvik az aranyos nap, lesz ismét csöndes minden a téren, puszták a sánnyok.

Arco még mindig nem érte el fejlettségének azt a fokát, melyet szerencsés fekvése, áldott éghajlata folytán megérdemelt. A magas körök eléggé megtanultak már méltányolni előnyét. Albrecht fhg. rendszeren telti a telet tropikus pompájú kertben épült pompás kastélyban. Rainer és Ernő fhgek szintén itt időznek. E napokban várják Károly Lajos megkezdett fenséges neveléssel együtt. December 28-án szenvedett ki itt II. Ferenc napolyi király, törődött öreg úr volt a hajdani hatasmadok. Temetéséig, melyet végrendeletileg a legegyszerűbbnek óhajtott, a kath. templom kápolnájában volt ravatala elhelyezve. Megfordult itt Kriehammer közös hadügyminiszter. Dulianski pécsi püspök is réggib idő óta udál itten.

Jól is érzí magát itt mindenki. Olyan végtelen gyönyör az nekünk, ha napról-napra telik az arcunk, termetünk; ám sebjai, ha bugyellair meg is apad kissé tőle. Hanem még ennél nagyobb öröm lesz, ha majd a meleg tavasszal győzgyultan, vagy legalább is megérésdőtten térhetünk vissza együtt a vándormadarrakkal édes otthonunkba.

valóságára tehát még áldozatok árán is törekednünk kell.

Nem szorul bizonyításra az előadottak után, hogyha a biztosítás igények mai követelményeihez mért szakszerűség, minél szelebb körre kiterjed, ilyen szövetkezeti alapra feltehető a biztosítást: úgy ekkor az eredmények még sokkal jobbabbak és a siker sokkal gyorsabban bekövetkező és fényesebb leend.

Mezőgazdaságra a f. é. szeptember hó 30-án megtartott gazdaságkongresszus (melyen az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és több tekintélyes hazai gazdasági egyesület képviselői vettek részt) behatárolta a jégbiztosítás ügyét és a következő megállapodásra jutott.

„Hvíja fel az értekezlet az ország összes gazdasági egyesületeit arra, hogy tanulmányozzák a biztosítási szövetkezeti alapon való megteremtésének módjait, mert jelenleg elő fejlődtek a dolgok, hogy a gazdaságosság érdekében megfelelő biztosítási intézmény egyedül csak szövetkezeti alapon képzelhető.”

A hazai közvéleményben is tehát egyre szelebb körben foglal tért ez az irányzat. Reméljük tehát ezért, hogy az egész országra terjedő szövetkezési útján sikerülni fog a kérdés megoldása.

Csak két fontos körülménynek kell egybe járszania erre: Jo példák után helyes szervezettel kell megalkotni a szövetkezetet.

Bizalommal minél szelebb körben kell felkarolni és előmozdítani működését.

Egy ilyen széles kiterjedésű szövetkezetnél a kockázat veszélye a minimumra száll, másrészt pedig a kezelési, tartálékgyűjtési és kármegérítési kiadásain túlrő jövedelemre nincsen szükség, mivel a szövetkezetnek osztalékkal dotálendő részvényei nincsenek.

Ezért lehet igen olcsó.

Ebből folyik, hogy egy ilyen szövetkezet izmosodásával egyre leebb szállíthatja díjtéleit és rövid időn — ma még nem is remél — olcsó módon juttathatja tagjait a teljes kárbiztosítás nyugodt révébe.

A mi a szövetkezesnek célja: t. i. — a biztosító felelnek, — tagjainak lehető könnyős biztosítása; az a részvénytársaságoknak csak egy eszköze, mert nekik céljuk, a részvények lehető nagy hozamának biztosítása. A szövetkezés alapján álló intézmény összeg jövevényeivel és terheivel a biztosító felel: övek az alapítók, illetőleg a tartálék-alapok, valamint az összes üzleti jövedelem és ezekkel szemben hordozzák egyedül, a kockázat veszélyét. A részvénytársulatnál módna az alapítók, tartálékok és jövevényeik mind a részvénytulajdonosoké; a biztosító felelnek csak a kockázattal folyó terhek jutnak, megszaporodva a részvények osztalék-szükségletével és tartálékjaiknak növelésére kellő részesítékek.

Igy mérlegelve a kérdést, tisztán áll, hogy a részvénytársulati rendszer nem nyújthat olyan előnyöket a biztosító felelnek, mint a szövetkezeti rendszer.

Ebben a meggyőződésben, a közérdek szempontjából működőnk közre a szövetkezés alapján szerveződő biztosítás módjának meghonosítására és terjesztésére.

Nagy közgazdasági eszme szolgálatába állunk: nagy közgazdasági eredménynek lehetünk részeseivel!

Lapszemle.

A népies nyelven megjelenő »Národni Hlásnik« f. évi január 15-én megjelent számában »Régi és új remények« címmel a következőket írja:

Mindig friss reményekkel lépünk az új évbe, hisz akinek már reménye sincs, annak már ugymond, elharangoztak; azok a remények azonban, a melyeket a múlt évben tápláltunk, megcsaltak bennünket, sőt még nagyobb verességeket zúdítottak mi reánk. 1894. évre bizony keserően emlékszünk vissza.

Azt reméltük, hogy kisebbek lesznek az ország adók, s ezek még megszaporodtak oly annyira, hogy alattuk már leroskadunk. Reméltük hogy nemzetiségi életünk szabadabban fejleszthetjük, no de itt is ránk nehezedett a kormány-hatalom sújtó keze. S mindez a bűnös, magyarországi liberalizmus gyümölése.

A legnehezebb sebet ejtettek rajtunk a világ-újítók egyházi és hitéletünkben. Az egyik oldalán a nemzetiségi s egyházi ügy ocmány elárulását látjuk s érezük épen ott, a honnan joggal várjuk az erős támogatást; a másik oldalán súlyos csapással rohantak a keresztény hitvallás s élet ellenségei, hitünkre s vallási érzelmeinkre. Polgári párosodással akarnának bennünket a vallásfelekezeti szétválást s földönli házi szentélyünket, tönkre tenni család életünket. No hiabavaló az ő törekvések.

Vigasztalásunkra szolgál, hogy éppen ezen istentelen törekvés rázza fel a nemzetiségeket állunkból, s hogy munkára szólítottá magukat az egyházi méltóságokat is, akik mindaddig közönnnyel néztek az egyházpolitikai tévelygők kezdeményezésére, sőt még ottak a vizet. Erős a reményünk arra nézve, hogy meg lesznek semmisítve mindezen, a Krisztus tanának megdöntésére irányított törekvések. Az összes törvényes eszközök felhasználása mellett, mi tőtok is csataválas állanunk ellenők s bizonyára győzni is fogunk.

No, de egybírántr is frissiek a reményeink, a melyekkel ebbe az évbe léptünk. Már most mozog s inog a csalás s ámitás alkotmánya; már kezdenek lazulni, sőt szétmenni azok a láncok, a melyekbe a nemzetiségek szabadságát verve tartották. Nem kételkedünk abban, hogy változás ne jöjné, s ha mindjárt nem is olyan, amilyent mi magunknak óhajtanánk, de mégis, hogy fog a szabadság fellélegzés szele fujdogálni. Szeméremtelül hazudtak nyilvánosan azt, hogy ez a legszelebb szabadság földje, a milyent másutt hírből sem ismernek, s ők maguk szüntelenül s vakmerően lábál lipották ezen szabadságot, s bennünket a lelki raboszlóság igájába hajtottak, s a midőn nyilvánosan panaszkodni akartunk, amidőn a mi sanyargatóink érzéketlenségét s aljaságát akartuk felleplezni, szuronyokkal rohantak reánk, hogy ekként fojtassék el az igazságos és szent törekvések háborgó érzelmeit, s hogy tovább is hazudhassák a világ előtt, hogy mily szabadságunk van nekünk itt.

Igen, az Istennek meg kell szégyenitnie, meg kell büntetnie, azokat az ámitókat, farizeusokat, akik hazug módon azt kiáltják, hogy mily szabadok, mily jogyevényesek, boldogok vagyunk mi itt mindnyájan, s amellett szüntelenül s durván rohobcsot suhogtatnak fejünk fölött, a midőn megszólalás s csaláskukat leplezni akarjuk.

Erős a mi hitünk, hogy a mai zavaros állapotok nem tartanak sokáig, s hogy szabadságba lesz a szívünk. Eljő számunkra is, mert el kell jönnie, a nemzet s a vérző háza boldogságáért való üdvös-s hasznos munkánk ideje. Csak tartsunk együtt tőt atyafiak, s férfiasan s tántoríthatatlanul álljunk helyjogunkért s szabadságunkért valamennyi nyilvános s titkos ellenségünk támadásaival szemben. »Tótok, szeressük egymást, gazsorbó az — ki nemzetiségét elárulja.«

A mi hitünk Isten igazságosságára támaszkodik, no de nincs győzelem saját magunk munkálkodása nélkül. »Segíts magdon ember, s megsegít az Isten.« Közönnnyel, nem bánomással soha sem fogsz a nemzeti szabadság s jog zöld ágára vergődni.

»Hadd korsorúza örök dicsőség az ember fejét, Ki nemzetéért áldozatul hozza életét!«

HIREINK.

— A játokány nögyelet tombola-estélyére a rendezőség szétküldte a meghívókat. Felkérőttünk annak kijelentésére, hogy a ki először meghívót nem kapott, s arra igényt tart, — sziveskedjék bármelyik rendező bizottsági taghoz fordulni. A mint értesülünk, a nyerevény-targyak is gyűlnek; zavarok elkerülése végett az előnkéssé ama határozatot hozta, hogy nem most estentünk, hanem egyszerre fogja azokat ezen lapok hasábjain megköszönni s egyenkint nyújtani. Feleleges ezen játokány egylet érdemeit méltán, hiszen nálunknál sokkal jobban tudja ezt amaz egész vidék, a havá áldasútt működése kiterjed; s ugyanezért el nem mulaszthatjuk a nagyérdemű közönséget felkérni, hogy ezen egylet estélyének fényét tömeges megjelenéssel emeljen sziveskedjék. Gyapaptsuk vagyonát, annál több könnyet fog felszártani.

— Közigazgatási ülés. Turóc-vármege közig. bizottsága f. évi január hó 12-én tartotta rendes havi ülését, a melyen a szakfelelensek megtették többé-kevésbé érdekes jelentéseiket. A vármegei főorvos jelentése kapcsán ifj. Justh György orsz. képviselő s bizottsági tag által azon megszívlelendős s igazán humanus gondolkodásra való indítvány tétetett, hogy a vármege, mint ilyen gondoskodjék a difteritisz elleni gyógyszer-murról s annak költségeit valamely rendelkezésre álló alapból fedezze. Megokoltait azon indítványt az indítványozó által azzal, hogy a vármegeinek hamarabb van módjában ezen gyógyszerre bizonyos összeget fordítani s könyvényben is juthat ennek megszerzéséhez, mint egyes privát családok. Ezen szerem ez időszert még nehezen kapotó, másrészt igen drága, a mennyiben belőle 2 adag Turóc-megyébe szállítva 25 o. ért. frtba kerül. Az indítvány sorsa leszavazás volt. Mindazonáltal megbízottat a főorvos, hogy a helybeli gyógyszer-szerzéshez tárgyaljon s ezt egyezkedjék rávenni arra, hogy saját rizikójára tartson késlelben gyógyszerumot. A gyógyszerum hatásában kételkedők megnyugtatóására jegyezzük fel a főorvos azon megjegyzését, hogy tudomása van róla, miszerint sok helyen, az orvosok által nem is valódi gyógyszerum oltak drága pénzben, hanem holmi utazás, sok esetben inné magyarázható tehát annak bizonytalan hatása is. — Érdekes eszmecsérré nyújtott alkalmat a felső-stubnyai, államiag segélyezett községi iskolánál megjeztett tanító-felvasztás is, mely f. évi január hó 4-én volt. A kir. tanfelügyelő jelentése szerint ugyanis ezen felvasztás az előírt formai kellékeknek tökéletesen megfelelvén, az a fennálló, legújabb miniszr. rendeletek értelmében megsemmisíthető nem volt, annál is inkább, mivel a közig. bizottság kiküldöttje, a ki a nevezett tanítót felvasztást maga vette, mint választási elnök, annak idején a választási eljárás korrektsége ellen kifogást nem emelt, sőt a választási jegyzőkönyvet sajátkezű aláírásával is ellátta a közig. bizottsághoz beierjesztette. A megválasztott tanító, Vojtjyak Antal elnen utolag emelt azon panasz, hogy állítólag némélly nem tudna, a most fennálló miniszr. rendeletek értelmében tanítói állásra nem disqualifikál, annál is inkább, mivel Felső-Stubnyán inkább magyar nyelvű képesítéssel bíró tanító megválasztása volt óhajtatandó, a nevezett iskola igazgatója maga sem tudván magyarul. A községi iskola pedig 6 osztályú, oszt. több tanítással bíró népiszkola lévén, a magyar nyelvű képesítéssel bíró tanító a felső osztályokban kitűnően érvényesítheti magát. A közig. bizottság azonban nem helyezkedett ezen álláspontja s előbb saját

joghatalmából kifolyólag gondolta ezen választást megsemmisíthetőnek. A kir. tanfelügyelőnek azonban azon határozott kijelentésére, hogy ezen eljárásba a maga részről hozzá nem járulhat, mert a választásra vonatkozó összes iratoknak a legújabb magas miniszr. rendelet értelmében a vallás- s közoktatásügyi miniszterhez kell előbírálás végett felterjesztetnők, — a közig. bizottság a választási iratokat a kultusz-miniszteriumhoz rendelte felterjesztetni, oly indoklás kíséretében, hogy mivel a megválasztott tanító német nyelvre képsítve nincs, a magas miniszterium ezen választást ne hagyja jóvá.

— A F. M. K. E. 45.085 frt kiadást vett föl az 1895. évi költségvetésirányzatába. Ez összegből 23.602 frtot szánt kisedevők föntartására, 2020 frtot idegen kisedevők segítésére, 2150 frtot magyar tannyelvű felvidéki iskolák gyámoltására, 3000 frtot a magyar nyelv tanítása körül érdemeket szerzett tanfők jutalmazására, 1000 frtot imádások és énekes könyvek beszerzésére, 1000 frtot a felvidéki magyar lapok szubvenzionálására, 1000 frtot falusi magyar fiatalaj olvasókörökre, 3181 frtot a verebélyi magyar kisedevők fölépítésére, 1000 frtot a felvidéki szinkruler segítésére, 2645 frtot a személyi dologi és igazgatási költségek földözésére. Ez a költségvetés tiszta képt nyújtja az egyesület sokoldalú működésének.

— Eljegyzés. Mohar József zónóvárjai állami tanítóképzései tanár, január hó 16-án jegyet váltott Szmetana Mariska kisasszonnyal, Szmetana József ugyanottani felekezeti népiszkola igazgató-tanító kedves leányával. — Gratulálunk!

— A Vörös Kereszt-egylet szucsáni főkösztálya f. hó 13-án tartotta évi közgyűlést a tagok csekély részvétele mellett. A benyújtott számadások szerint a fők-egylet vagyoná 189 frtot tesz ki, mely összegből 22 frt, mint a rendes tagok járulékaik 50% a központnak jár. Vládár Imre sokoldalú elfoglaltsága miatt a pénztárnyakról lemondván, buzgó és tevékeny működéséért az egylet hátlára kötelezt. Helyébe Klein Simon választott meg pénztárnoknak. Új választmányi tagok lettek: Roszfeld Vilmosné, Neufeld Leontin úrhölgy és Pivko András. A napirenden levő több apró ügy elintézése után a gyűlés befejeztetett. — Ez alkalommal, szűkségesnek véljük — írja tudósítónk — az egylet vezetőségére arra figyelemeltünk, hogy a szucsáni fők-egylet iránt nagyobb érdeklődést tanúsítani sziveskedjék, miután a tagok száma mindinkább csökkenében van, a gyűléseken való részvét folyton kisebbedik, pedig kár volna ezen egyletnek, mely egyedül képesek képezi a szucsáni intelligenciának, végelgyengülésben kiműlni. Talán lehetséges volna még ezen farsang alkalmával az egylet javára rendezendő mulatság által új életet létréhozni az egyesületben.

— Eskülvő. Burger György, a rózsahegyi pósta- és távirat-állomás főnöke, a napokban vezette oltárhöz Belopotoczy Irén kisasszonnyal. Dr. Belopotoczy Kálmán tábori püspök szeretetreméltó unokahúgát. Burger már két év óta vezeti a rózsahegyi pósta- és távirat-állomást és a felek iránt tanusított jóindulata és kiváló előzékenysége miatt a közönség teljes elismerését bírja.

— Falusi ifjúsági magyar olvasó-körök létesítését vette fel programjába — egyelőre kísérletként — a F. M. K. E. Az egyesület f. évi költségvetésébe e célra 1000 frtot vett fel, mely összegből az egyes körök olvasni valóval fognak elláttatni, a körök vezetői pedig eredményes működés esetén 50 frtnyi jutalmalban fognak részesülni az év végén. A köröknek nagyjából következőképen tervezik: Ily körök oly tőt vagy német községekbe létesítendők, melyekben valamely bármilyen jellegű népiszkola növendékei az iskolából való kikeresülőkig magyarul megtanultak. Ezen iskola tanítója az egyesület által egy-éket magyar folyóirattal és népszerű olvasmányokkal látatik el, melyekből hetenként kétszer a körbeli ifjúságnak felolvastat tart; a könyveket, lapokat egyik öszejöveteltől a másikik ki is lehet kölcsönözni. A tanító felolvasásain és előadásain kívül a fiatalok is felolvasnak és szavalnak; de különös gond fordítandó a magyar népdalok énekeltesítésére. Azonkívül, ahol a helyi viszonyok megengedik, kellő övátossággal megválasztott színdarabokat is adhatnak elő a kör tagjai. A kör tagja lehet minden jó erkölcsű 12—16 éves, az elemi iskolát végig járt fű; idősébb legények csak a könyvtárt használhatják; az öszejövetelek a mezei munka szünetlése idején hetenként kétszer, este az iskolában tartandók. Tagsági vagy más díjakat szedni nem szabad; idegenek adományai a könyvtár gyarapítására fordítandók. A F. M. K. E. felhiva azon néptanítói urakat, akik ily köröket létesíteni akarnak, hogy ezen szándékukat az egyesület előnkésségenél Nyit-rán mielőbb bejelenték és egyúttal közöljék, miféle olvasmányokat óhajtanak. Ezen jelentkezésekkel hatóságilag igazolandó lesz, hogy a jelentkezők növendékek az iskolában magyarul megtanultak.

— Simándy szántársulata a múlt héten befejezte működését Rózsahegyen. A rózsahegyi társadalom ellékő támogatta a társulatot, mindamellett csak vajmi ritkán játszhattak félig telt ház előtt.

— Az új házassági törvény, magyarázatokkal és jegyzetekkel ellátva, kapható Moskóci F. né könyvkereskedésben.

— Fagykenős. Egyedül Schneider J. resicai gyógyszerésznél kapható ama híres fagykenős, mely 3 nap alatt biztosan kigyógyít minden fagydagyanatot az orról, kézről és lábrol. A gyógyszernek tégelyje 2 frt; a megrendelés legelőszérűben póstai utánvétellel történhet.

— Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a gróf Esterházy Géza-féle cogaagydr mai számunkban megjelent hirdetésére.

Irodalom.

Az Athenaeum Képes Irodalomtörténetéből megjelent a 29-ik füzet, az előbbiekhöz hasonló gazdag tartalommal és képekkel. Ebben Bayer József befejezi a nemzeti színházról megkezdett tanulmányát, Szechy Károly pedig régebb elbeszélő irodalmunk kiváló alakjait: Vajda Pétert, Kúthy Lajost és a hamar népszerűvé vált Jósika Miklóst mutatja be, ismertetve életüket és főbb munkáikat. A füzet utolsó cikkében Baráth Ferenc B. Eötvös József ifjúságáról szól. A szöveget ezúttal is számos kép illusztrálja: Lendvayné, Jókainé, Lendvay Marton, Egressy Gábor, Vajda Péter, Kúthy Lajos, Jósika ifjú és öregkori, Szontagh Gusztáv, Jósikáné és Eötvös ifjúkori arcképei, Vajda síremléke, Kúthy kézirata, Jósika szülőháza, szurdoki lakasa és dzseidi síremléke, Vajda és Jósika munkáihoz egy-egy egykorú szövegkép: Külön mellékletül pedig: Wesselenyi Miklós nem rég fölfedezett levele az akadémia alapításáról és Kisfaludy Károly költeményeinek kézirati hasonmásai. Az egész vállalat, mely 35 füzetre fog terjedni, gyorsan közeledik befejezéséhez. Ára füzetként 40 kr.

Milleniumi magyar történelem. Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelent »A magyar nemzet története« című tíz kötetes (milleniumi kiadás) nagy munkának nyolcadik füzetét most hagyta el a sajtót. Ez a nyolcadik füzet Marcali Henrik »A vezérek korá» első kötetének folytatását képezi és pedig a negyedik könyv második fejezetének befejezése, melynek címe »A térítés kezdete«. — majd a III. fejezet »István mint fejedelem« foglaltatik a füzetben és megkezdődik az ötödik könyv, melynek főcíme »Szent-István királysága«, az I. fejezettel, melynek címe »István törvényei«. Ezt a füzetet is szintén pazar fényvel előállított nagybecsű műmellékletek és számos szövegkép díszítik. Mint műmelléklet van a füzethez csatolva a Szent-István király által kiadott és a pannonnai apátságára vonatkozó alapító oklevél eredetijének pompásan sikerült hasonmása, a melyhez a mai írásmódra átírtve, tiszta, szép nyomású szöveg-olvasás van mellékelve. A másik melléklet a konstantinápolyi régi bástyafalakak ábrázolása, a mostani állapotukban, a legújabb fénykép felvételei után. Előfizetés negyedejére (12 füzet) 3 ft 60 kr.; felévre (24 füzet) 7 ft 20 kr. Kapható minden könyvkereskedésben.

Nyilttér.

(Az e rovatban foglaltaként nem vállal felelőséget a szerk.)

Foullard-selyemet 60 krtól 3 ft 85 krig méterenként — japáni, chinai, s. a. t. a legújabb mintázzal és színekben, ú. m. fekete, fehér, és színes Henneberg selyemet 35 krtól 14 ft 65 krig méterenként sima, csikos kockázott mintáztatott damasztó s. a. t. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 s. a. t. mintázzal s. a. t.) postabér és vámentesen a hazhoz szállítva és mintákat küld postafordultával: Henneberg G. (cs. k. udvarszállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Tinct. capsici compos. Ezen Horgony-Pain-Expeller néven is ismeretes, igazán népszerű háziszor most már 25 év óta legjobbnak fájálatlanosságot bebizonyított fénysen bebizonyított kőszénem, csuszán, tagszagatánál stb. nel. A föld összes országában nagy elterjedést és biztos hatást követezében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek jogal ajánlható. A Tinct. capsici compos. (Horgony-Pain-Expeller) kimagasló állást a fájálatlanosságot bebizonyított között diadalmasan megtörtartó, különféle felbujtás és utánzatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy a kőszén igen jól meg tudja különböztetni a jót a rossztól. Hogy értéketlen utánzatot ne kapjunk, bevásárlás alkalmával védjegyünkre, a vörös horgonyra figyelendő és minden üveg ezen jeget nélkül, mint nem valódi visszatartandó. A gyógyszerárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 ft. 20 krti árban üvegeként; Budapeston Török József gyógyszerésznél, Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thür.-ban.

Teljesen szakképzett vaskereskedő-ségéd állást keres azonnali betöltésre. Cím a kiadóhivatalban.

Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár Budapest.

Dr. Neumann Zsigmond, kir. kereskedelmi törvényészi hiteles vegyész által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy-cognac

ot betegünknek alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitünő minőségűt a francia cognacokkal vetekedőt a legjobban ajánlhatjuk.

- Dr. Nyomárkay Ödön, Székely Elek, Zempléni megye közkórház orvosa, ügyvéd. Figyelem a fenti védjegyre!!

Véd-jegy. Kitérőnek és megbízhatónak ismert bor-kivonatunkat melegen ajánljuk.

Eredeti gyári árjegyzék szerint kapható: SOLTÉSZ I. fűszerkereskedő-cégnél Turóc-Szt.-Mártonban. Valódiságáért az alatt jelzett igazgatóság szavatol.

Tokaj-hegyaljai cognacgyár-részv.-társ. S.-A.-Ujhelyi.

Dr. Nyomárkay Ödön, Székely Elek, Zempléni megye közkórház orvosa, ügyvéd.

Figyelem a fenti védjegyre!!

PSEHOFER J.-féle

gyógyszertár

Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a., »zum goldenen Reichsapfel«.

Vértisztító labdacsook, ezelőtt általános labdacsook neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan állig teljesen betegségek, melyben ezen labdacsook csodás hatásukat észerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacsook általános elterjedésnek örvendenek és állig van család, melyben ezen kitünő háziszorból készlet nem volna található.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.

A számtalan háziaratóból, melyek a labdacsook háziszorú ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértelülások, aranyér, hétéletlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is; így sapkának, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyéneknek, de meggyémek által is minden aggodalom nélkül bevehetőek.